

**MAKTAB TA'LIM TIZIMIDA INSON RESURSLARINI SAMARALI
BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI**

Shayimova Nigora Baxtiyorovna

Qarshi xalqaro innovatsion universiteti 1-kurs magistranti

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received: 05.06.2026

Revised: 06.06.2026

Accepted: 07.06.2026

KALIT SO'ZLAR:

*inson resurslari,
raqamli texnologiyalar,
maktab ta'limi,
boshqaruv tizimi,
pedagogik faoliyat,
elektron monitoring,
ta'lim sifati, raqamli
boshqaruv,
avtomatlashtirilgan
tizim, pedagog kadrlar.*

Ushbu maqolada maktab ta'lim tizimida inson resurslarini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalarning o'rnini yoritilgan. Ta'lim muassasalarida raqamli boshqaruv vositalaridan foydalanishning pedagogik va tashkiliy imkoniyatlari tahlil qilingan. Shuningdek, elektron monitoring, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari hamda analitik dasturlar yordamida pedagog kadrlar faoliyatini samarali tashkil etish masalalari ko'rib chiqilgan.

Bugungi globalashuv va raqamlashtirish jarayonlari ta'lim tizimida boshqaruv faoliyatini yangi bosqichga olib chiqmoqda. Xususan, umumiy o'rta ta'lim maktablarida inson resurslarini samarali boshqarish masalasi zamonaviy boshqaruvning muhim yo'nalishlaridan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Ta'lim sifati, pedagoglarning kasbiy salohiyati hamda muassasa faoliyatining natijadorligi ko'p jihatdan inson resurslarini oqilona tashkil etish va boshqarish bilan chambarchas bog'liqdir. Shu nuqtayi nazardan, raqamli texnologiyalar asosida inson resurslarini boshqarish tizimini takomillashtirish bugungi kunning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi.

Zamonaviy tadqiqotlarda inson resurslarini boshqarish nafaqat xodimlarni nazorat qilish, balki ularning kasbiy rivojlanishini qo'llab-quvvatlash, mehnat samaradorligini oshirish hamda ta'lim muassasasining strategik maqsadlariga mos faoliyatni yo'lga qo'yish jarayoni sifatida talqin qilinmoqda [1]. Raqamli texnologiyalar esa ushbu jarayonlarni avtomatlashtirish, tezkor axborot almashinuvi, elektron monitoring, masofaviy boshqaruv va tahliliy baholash imkoniyatlarini kengaytiradi. Natijada boshqaruv qarorlarini qabul qilish sifati ortadi hamda inson omiliga bog'liq ayrim muammolar qisqaradi.

Ta'lim tizimida raqamli boshqaruv vositalaridan foydalanish pedagog kadrlar faoliyatini monitoring qilish, ularning malakasini oshirish, ish yuklamasini muvofiqlashtirish va motivatsion mexanizmlarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi [3]. Ayniqsa, elektron platformalar, avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlari va sun'iy intellekt elementlariga asoslangan texnologiyalar maktab boshqaruvida samaradorlikni oshirishga xizmat qilmoqda. Tadqiqotchilar tomonidan muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanish ham inson resurslarini baholash va boshqarishda samarali metod sifatida ko'rsatib o'tilgan [4].

Shuningdek, umumiy o'rta ta'lim maktablarida inson resurslarini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari pedagogik jarayon sifatini oshirish, xodimlar o'rtasida sog'lom raqobat muhitini yaratish hamda boshqaruvning shaffofligini ta'minlashga xizmat qilishi qayd etiladi [5]. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni inson resurslarini boshqarishga tatbiq etish turli sohalarda samarali natijalar berayotgani ilmiy manbalarda asoslab berilgan [6].

Bugungi kunda umumiy o'rta ta'lim maktablarida boshqaruv tizimini takomillashtirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda inson resurslarini to'g'ri boshqarish muhim omil bo'lib, bunda raqamli texnologiyalar alohida ahamiyat kasb etmoqda. Chunki zamonaviy boshqaruv jarayonlari an'anaviy usullar bilan emas, balki tezkor axborot almashinuvi, elektron nazorat va avtomatlashtirilgan tahlil asosida tashkil etilganda yuqori natija beradi.

Inson resurslarini boshqarish tizimi pedagog kadrlarni tanlash, joylashtirish, ularning faoliyatini monitoring qilish, malakasini oshirish hamda mehnatini rag'batlantirish kabi jarayonlarni qamrab oladi. Tadqiqotlarda ta'kidlanishicha, ta'lim muassasasida samarali inson resurslari siyosati tashkilotning umumiy rivojlanishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi [2]. Shu sababli maktablarda boshqaruvning raqamli mexanizmlarini joriy etish pedagoglarning kasbiy faoliyatini tizimli tashkil etishga xizmat qiladi.

Raqamli texnologiyalar asosida inson resurslarini boshqarish jarayonida elektron platformalar, ma'lumotlar bazasi, avtomatlashtirilgan monitoring tizimlari va analitik dasturlardan foydalaniladi. Bu esa rahbariyatga pedagoglarning ish faoliyati, dars sifati, davomat, malaka oshirish holati va natijadorlik ko'rsatkichlarini real vaqt rejimida kuzatish imkonini beradi. Natijada boshqaruv qarorlari aniq ma'lumotlarga asoslangan holda қабыл qilinadi. Zamonaviy yondashuvlarga ko'ra, inson resurslarini boshqarishda raqamli vositalardan foydalanish boshqaruv samaradorligini sezilarli darajada oshiradi [3].

Maktab ta'lim tizimida raqamli boshqaruv vositalarining afzalliklaridan biri vaqt va resurslarni tejash imkoniyatidir. Masalan, elektron hujjat aylanish tizimi orqali buyruqlar, hisobotlar va pedagogik yuklamalarni tezkor shakllantirish mumkin bo'ladi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning faoliyati bo'yicha statistik ma'lumotlarni yig'ish va tahlil qilish jarayoni avtomatlashtiriladi. Bu esa inson omili sababli yuzaga keladigan ayrim xatolarni kamaytirishga yordam beradi.

Quyidagi 1-jadvalda maktab ta'lim tizimida inson resurslarini boshqarishda raqamli texnologiyalarning asosiy imkoniyatlari yoritilgan:

Maktab ta'lim tizimida inson resurslarini boshqarishda raqamli texnologiyalarning asosiy imkoniyatlari

1-jadval

Raqamli texnologiyalar	Boshqaruvdagi vazifasi	Natijasi
Elektron boshqaruv platformalari	Pedagoglar faoliyatini monitoring qilish	Nazorat samaradorligi oshadi
Ma'lumotlar bazasi	Kadrlar haqidagi ma'lumotlarni saqlash	Axborot almashinuvi tezlashadi
Onlayn malaka oshirish tizimlari	O'qituvchilar kompetensiyasini rivojlantirish	Kasbiy salohiyat ortadi
Analitik dasturlar	Faoliyat natijalarini tahlil qilish	Qaror qabul qilish sifati yaxshilanadi
Elektron hujjat aylanishi	Hujjatlarni avtomatlashtirish	Vaqt va resurs tejiladi

Tadqiqotchilar maktablarda inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimini qo'llash samarali natija berishini qayd etadilar [4]. Ushbu tizim orqali pedagoglarning faoliyati bir necha mezonlar asosida baholanadi. Raqamli texnologiyalar esa bu ko'rsatkichlarni avtomatik hisoblash va tahlil qilish imkonini yaratadi. Natijada o'qituvchilarning mehnat unumdorligini aniqlash hamda rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish osonlashadi.

Shuningdek, zamonaviy boshqaruv yondashuvlari inson resurslarini boshqarishda shaffoflik va ochiqlikni ta'minlashga xizmat qiladi [5]. Ayniqsa, elektron monitoring va nazorat tizimlari pedagoglar faoliyatini xolis baholash imkonini beradi. Bu esa sog'lom raqobat muhitini shakllantirib, ta'lim sifatining oshishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Raqamli texnologiyalarning inson resurslarini boshqarishdagi samaradorligi boshqa sohalar misolida ham o'z tasdig'ini topgan [6]. Shu sababli ularni maktab ta'lim tizimiga keng joriy etish pedagogik faoliyat samaradorligini oshirish, boshqaruv tizimini modernizatsiya qilish va ta'lim sifati monitoringini takomillashtirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Козакевич А. С. Особенности управления человеческими ресурсами в заведениях освіти // Ринкова економіка: сучасна теорія і практика управління. – 2020. – Т. 19, №2 (45). – С. 234–240.
2. Mosuetsa P. M. Improving schools through effective human resource management: mini-dissertation. – Johannesburg: University of Johannesburg, 2006.
3. Siddikov A. A. Inson resurslarini boshqarishda zamonaviy yondashuvlar // Raqamli iqtisodiyot. – 2025. – №13. – B. 1999–2003
4. Jumanova G. Umumiy o'rta ta'lim muassasalarida inson resurslarini boshqarishda muvozanatlashgan ko'rsatkichlar tizimidan foydalanishning nazariy asoslari // Maktabgacha va maktab ta'limi. – 2026. – №4(5). – B. 131–135.
5. Shayimova N.B. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida inson resurslarini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari va ularning samaradorligi // *Yangi Renessansda ilm-fan taraqqiyoti*. – 2025. – B. 87–90.
6. Palvanbayev U.O'. Inson resurslarini samarali boshqarishda raqamli texnologiyalarning o'rni (hokim yordamchilari misolida) // *Journal of Science-Innovative Research in Uzbekistan*. – 2024. – Vol. 2, Issue 1. – B. 488–492.